

Sandaros 30 Metu Jubiliejus, Tai Svarbus Ivykis Išeivijoje

Budami Tautos ir Laisvės
Sargyboj, Ejom Tiesiu KeliauKas Atspindi Trumpoje
Sandaros Istorijoje?

I kiekvieną dalyką galima žiūrėti iš įvairių pusių. Ir jis vis atrodys skirtingiau. Galima žiūrėti per įvairius jausmo, nuotaikos ar ištikinimų akinius ir įspūdžiai bus ne vienodi. Juk ne kas kitas, o tik pats žmogus yra visa ko sprendėjas ir "jury". Vienas pažvelgia su simpatijos jausmu ir tyrinėjimo objekte jis randa kilnių ypatybių; kitas gi iš anksto apsiginklavęs išdidumu ar žvairavimu, nieko kito neižiūri kaip tik tamsias, neigiamas dėmes.

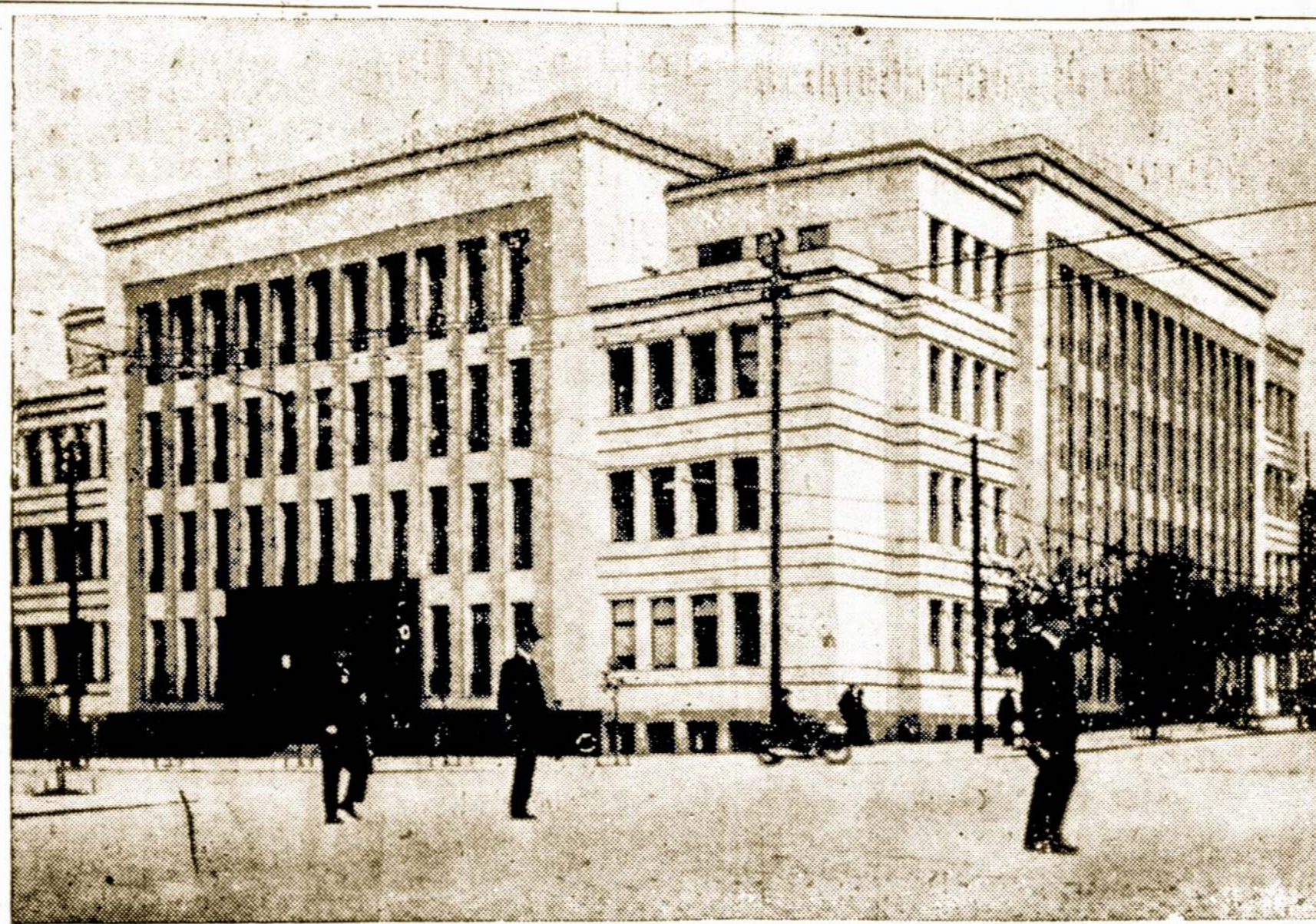
Panašūs vienšališki nuosprendžiai dažnai išnešami mūsų visuomeniškoms įstaigoms. Tur būt dėl to, kad su jom esame labai arti susirišę, arba nepilnankiai nusistatę. Įgudę, sąžiningi istorikai bando to visko išvengti. Bet apgailėtina tokių specialistų yra nedaug.

Nepretenduodamas būti profesionaliu istoriku, aš vienok bandysiu nušviesti Sandaros rolę lietuvių gyvenime, bėgyje pastarųjų trejeto dešėto metų. Kadangi medžiagos ir diskusijų gali būti pilni maišai, tai, suprantama, bile koks išsišakojimas šioje srityje, nėra imanomas. Tam tikslui reikalinga ne straipsnis, bet išsisa knyga. Bile kurios visuomeniškos or-

ganizacijos įvertinimui privalome turėti tam tikrą mastą arba "yardstick". Pašalpinės draugijos turi vienokį mastą; religinės turi kitokį; kultūros, sporto, meno ir pan. — dar savotiškesnį. ALT. Sandara yra tautinė, kultūrinė ir visuomenės organizacija. Todėl matuojant jos erdvę, tikslus ir atliktus darbus neatbūtinai įsigyti gana ilgą mastą. Patsai gi "kamarninkas" turi būti toliau žiūrįs ir greitai pagaunas teritorijos paviršius.

Tuoju ypatingu "yardstick", kurį mes siūlome pritaikinti Sandarai, yra lietuvių tautos gerbuvis, išlikimas, bendradarbiavimas Amerikos demokratiniam gyvenime, o šiuo laiku — kuodidžiausias rėmimas karo pastangų ir Lietuvos išlaisvinimo.

Susitelkimo periode, prieš 30 ar daugiau metų, mūsų veikėjai griebėsi įkūnyti tuos šūkius ir troškimus, kuriuos buvo pareiškę "aušrininkai" — Dr. J. Bananavičius, Dr. J. Šliupas, M. Yankus, o vėliau Dr. V. Kudirkas. Pirmieji susipratę tautiečiai Amerikoje stengėsi atkurti tautą, o paskiau ir nepriklausomą Lietuvą. Siekiant šių tikslų, jiems teko smarkiai susidurti su tais, kurie pasitenkino revoliucijų skelbimu, arba bažnytnių apiegių pildymu. Mūsų grupė atkakliai gynė lietuvių

Moderniškieji Žemės Ūkio Rūmai Kaune, Kuomet Lietuva Buvo Laisva ir Nepriklausoma

Pavarčius Kaikuriuos Sandaros Laikraščio Senus Puslapius

demokratijos principus ir kiek išgalėdami stengėsi sumodernizuoti lietuvių tautą. Jie buvo pažangos ir progreso grupė. Jie suprato amerikoniškos demokratijos reikšmę ir bandė kuogreičiausiai persodinti ją į savųjų tarpa.

Kitas svarbus uždavinys buvo jungti lietuvius į krūva, steigiant kuopas, apskričius; laikant suvažiavimus ir pasitarimus. Mūsų grupė iniciatyva tvėrėsi kluubai, chorai, leidžiamos knygos, laikraščiai, statomos salės ir pan. Sandara buvo augintoja ir auklėtoja daugelio veikėjų, kurie pasižymėjo įvairiose gyvenimo srityse. Ji suteikė tam tikrą spalvą mūsų išeivijai ir srovų santykiuose palaikė reikalingą balansą.

Galimas daiktas, kad Sandara ne viską atliko, ką ji galėjo atlikti. Dirbdama kitiems, ji dažnai pamiršdavo apie save. Per tuos kelias dešimtis metų ji būt sugebėjus pasistatyti sau kluubus, prieglaudas ir puikius namus savo įstaigai. Ji to nepadarė dėl to, kad šimtus tūkstančių dolerių ji pasiuntė į Lietuvą arba išdalino čia, nepasilaikydama sau nei cento. Ji privalėjo turėti savo tarpe kelius syk daugiau narių ir kuopų, negu dabar, kad turi.

Bet dėl to neapsimoka per daug apgailėstauti. Daugely vietų mes turime gerus "beachheads" — grupes darbuotojų, kurie tebestovi tase pačiose sargybose. Ir no s Amerikos lietuvių veikimas, bendrai imant, savaime apgalpo, tačiau Sandarai tenka ir teks atlikti daug garbingų darbų naujos mūsų tėvynės ir senos tėvynės gerovei. — Sandarietis.

Žmonos Rūpesčiai

Vyras besirengdamas į Afriką važiuoti ir pasakodamas apie tą šalį užsiminė, kad ten taip karšta, jog smėlyn padėtas kiaušinis tuoj iškepas. — Jonuli, vardan mūsų melės, nesisėsk į smėlį! — sušuko žmona.

Pirkite Karo Bonus ir Stampus.

S. Mockus Ragino Pa-
remti Lietuvišką Spaudą

Kaip tuomet žiūrėta į mūsų tautinį bei kultūrinį veikimą, galima spręsti iš Tilpusio "Sandaroje" 1917 metai lapkričio mėn straipsnio:

— Tautiškoji savaitė jau čia pat. Ar mes jau visi esam pilnai prisirengę tą savaitę sutikti? Jeigu dar ne, tai turime žinoti, jog čia yra ne kieno kito, o mūsų pačių darbas. Jeigu norime būti tikrais sandariečiais ir demokratijos idealų apaštalais, tai nieko nežirėdami ir nelaukdami kaip vienas žmogus, stokime prie darbo. Rengkime prakalbas, prelekcijas, koncertus, nė vieno vakaro nepraleisdami ir platinkime tautiškus laikraščius ir naudingas knygas. Taipgi neužmirškime, jog tai yra mūsų šventa pareiga surasti ir prirašyti ALT. Sandarai naujų narių ir sutverti naujų kuopų, taipgi neužmiršti ir kitų žmonėms naudingų organizacijų, kaip TMD, ir SLA. Laikie prakalbų nuodugnai

Atgimsi Lietuva

Lyg kad nuo saulės krenta dienos (nos) Ir vaikšto pievomis — žieduos. Jau tuoj išeisim į purienas Dainų dūdelėmis dūduot. Pajausim džiūgėsius jaunystės, Dvelkimus viesulos' gaivios. Gėlių žydėjimas jau grįžta, — Sugrįž į pievas Lieuvos. Sugrįž pavasaris į kaimą, Zygiuodams jazminus atskleis... Ir artojėlis vešis laimę Jaunikio mėnesio arkliais. Ak, Lietuva Tėvynė, pievoj, Siliuos, ir girioj ir laukuos! Obels, leljos, rūtų jievos Ziedai tau galvą vainikuos. Ir būsi, būsi mylimiausia Iš viso būrio mylimų... Net audra girioj apsilblavius Kvepės tau vyšnios jaunimu. Užmiršę skausmą, gilią žaidžą Ir pėdsakus sunkios kovos; Išvysim laisvę, gražų vaizdą Tėvynės, mūsų Lietuvos.

K. Dulkė.

žmonėms aiškinkimę ALT. Sandaros programą, kurią priėmė Brooklyno seimas Spalio 19 ir 20 d. š. m. Stengkimės gauti gerų kalbėtojų, kurie važinėdami garsintų ir platintų visą tą, kas yra gera ir naudinga mūsų Sandarai ir visiems žmonėms. Jeigu dirbsime, tai galėsime tikėtis ir gerų vaisių.

Stasys Mockus,

ALT. Sandaros Centro
Sekt., 194 Athens St.,
So. Boston, Mass.

Tautiška Savaitė

Norwood, Mass. — Čia tautiškos savaitės vakarai atsibus 10, 14 ir dien. Gruodžio, Tautiškam name. 10 d. Gruodžio kalbėjo A. Rimka, "Ateities" redaktorius ir S. Mockus iš So. Bostono. Gruodžio 14 kalbėjo M. Šalčius iš Scranton, Pa. 17 dieną Gruodžio kalbėjo J. Baniulis ir J. Kerdiejus. Vakaruose užrašijama ir pavieniais numeriais pardavinėjama "Ateitis", "Dirva", "Lietuva", "Vienybė Liet." ir "Am. Lietuvis".

Tėvynės Mylėtojų Draugijas
Veikla Naujoj Anglijoj 1917 m.

Po Tautiškos savaitės tuojau prasidės ir N. A. apskričio TMD maršrutas. Su prakalbomis važinėti apsiėmė M. Šalčius iš Wilkes Barre, Kuopos, kurios dar neužsiregistravo prie maršruto, malonėkite iš laiko užsiregistruoti, kad būtų galima paskirti laiką. Atskiros kolonijos, kur TMD. kuopų nėra, o norėtumete surengti sykiu prakalbas bei sutverti TMD. kuopas, malonėkite užsiregistruoti. Kiekviena kuopa valdybos antrašus malonėkite priduoti apskričio sus. raštininkui ant žemiau nurodyto antrašo. Dėl maršruto lėšų ir kitų patarimų kreipkitės prie sus. raštininko: A. Geniotis, 79 Vine St., Montello, Mass.

Pažangioji spauda per amžius
yra mūsų tautos gaivintoja.

Gaivinkime Lietuvos kultūrinis lobius, nazų išdraskytus!

Pirmieji Sandaros Kurėjai
Ir Kas Buvo Jos VadovaisKaip Susikūrė Bostone
Sandaros Pirmtakunas

Kaip žinome, tiesioginiu "Sandaros" pirmtukūnu buvo savaitrašis "Ateitis", pasirodęs So. Bostone, sausio 14 d., 1914 metais. Tos korporacijos pirmininku buvo K. Jurgeliūnas, išdinknu Jonas Kasmauskas, sekretoriu A. Ivas. Administratoriaus pareigas ėjo S. E. Vitaitis. Redaktorius gi buvo Julius Baniulis.

Pirmame numeryje tilpo visų trijų įstaigų manifestai. S. E. Vitaitis pasigyrė turįs jau 700 skaitytojų; direktorių valdyba pasisakė, jog So. Bostone esą 10,000 lietuvių ir todėl jiems reikalingas toks laikraštis, kaip "Ateitis".

Patsai redaktorius J. Baniulis pabrėžė, jog jis laikysis tautiniškai pažangios linijos, aiškina literatūros, dailės, filosofijos, politikos ir gamtos mokslus. Bet vyriausiu uždaviniu bus rūpintis tautos reikalais.

Geram upe ir apkašiotas draugų linkėjimais, naujas laikraštis leidosi į plačiąją išeivijos jūrą. Tačiau tolesnis jo gy-

vavimas nebuvo taip lengvas, kaip iš pradžių atrodė. Vedėjams buvo daug galvosukio su finansiniais dalykais. Todel jie nusitarė tą laikraštį su visom mašinom perleisti kam nors kitam.

Kun. Kemėšis buvo išišlęs \$4,600. Bet mūsų patriotas K. Pratasas įkėlė daugiau — \$4,800 ir laikraštis pasiliko savųjų tarpe. Vėliau ALT. Sandara atpirkio "Ateitį", pasižadėdama sumokėti \$10,000. Bet kadangi organizacijos izde buvo tik \$150., tai naujiems savininkams teko gerokai sukrusti. Siuo atvėju, So. Bostono veikėjams reikia atiduoti didelis kreditas už jų smarkumą veikime ir niekad nesvyruojančiu pasitikėjimu. Sandaros istorijoje Naujos Anglijos sandariečiai užima labai ir labai svarbią rolę.

Vienam savo straipsnių prieš keliolika metų, p. S. Mockus yra pareiškęs: "Jei Bostone nebūtų buvę tautiško laikraščio, tai nebūtų buvę tenai nei Gabijos, nei M. Petrauskas nebūt išgyvenęs 10 metų." Prie šio dar reikia pridėti: Bet Ateities-Sandaros nebūtų ir veikimas taip išbuvojęs. — Veteranas.

Sveikinam Sandarą Jos 30
Metų Gyvavimo JubiliejųTAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS
BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL
STENKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI,
BET UGDYTI IR TOBULINTI.Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Šį Karą, Pavergtoji
Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

DR. A. JUOZAITIS

DENTISTAS

3261 S. Halsted St. — Tel. Victory 5048

Sveikinam Sandarą Jos 30
Metų Gyvavimo JubiliejųTAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS
BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL
STENKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI,
BET UGDYTI IR TOBULINTI.

Dalen's Drugs

Paul Dalen, R. Ph.

4187 Archer Ave. Chicago, Illinois

Spauda Yra Stipriausias Ginklas
Kovoje Už Lietuvos LaisvęMŪSŲ DIDŽIAUSIU TROSKIMU YRA LAIMĖTI
ŠĮ KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTUOSIUS
KRASTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

DR. M. ŽILVITIS

3246 S. Halsted Street

Chicago, Illinois

Lai Gyvuoja Sandara!

SANDARA YRA UZSITARNAVUS VISŲ
LIETUVIŲ PARAMOS!

A. J. BERZYNSKIS

6458 S. Campbell Ave. — Chicago, Ill.

Utenos Miestelį Isteigę Žemaičiai

Kadise Ten Stovėjo Tvirta Pilis

Nors Utenos miestelis yra šiaur-rytinėje Lietuvos dalyje, vienok žemaičiai ima sau kurditi už jo pastatymą. Trylikta-me šimtmetyje Airiogaloje buvo jaunas kunigaikštis Utenas. Syki kai slavai buvo įsibriovę į pačią Žemaitiją, jis juos sumušė ir ėmė vytis Polocko link. Jam pagelbėjo kitos lietuvių giminės.

Apsidirbę su priešais, jis grįžo atgal ir apsisėjo šioje pusėje ežerų ir pelkių. Vietiniai seniūnai ir žiniai prašė jo pasilikti, nes priešai gali vėl pasirodyti. Utenas sutiko ir geresnei apsaugai sumanė pastatyti pilį. Bet kadangi ten nebuvo užtekintai aukšto kalno, tai jį reikėjo supilti. Į darbą buvo pašaukti artimesnių vietų žmonės.

Be to kai pradėta statyti pilies mūrus, tai vienas statytojas nukrito ir užsimušė. Kunigaikštis įžiūrėjo tamė blogą ženklą ir tuojau pasiūkė žinius atsi-klausti ką jie mano apie tai. Vienas žinių taip išaiškino: — "Tas žmogus nenoromis dirbo ir del to jį dievai nubaudė. Taip atsitiks ir su priešais, kurie bandys perlipti sienas."

Pacipintas tókia aiškinimu, Utenas pasistatė čia ir gražius rūmus ir vedė apeliokės mergaitę Vidą, motiną didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino. Taip Utenos miestelis gavo vardą nuo savo isticigėjo. Naujai pastatyta pilei teko svarbios pareigos atlaikyti priešus iš rytų ir šiaurės.

Taip skamba populiarus pačių žemaičių pasakojimas. Vienok istoriniai faktai nepasako

aiškiai, kad Utenas būtų buvęs Gedimino tėvu. Greičiausiai ir pats miestelis išaugo savaime, negu kieno nors tiesioginiai i-kūrtas.

Yra dar vienas pasakojimas apie Utenos kunigaikštį Daumantą, kuris besipešdamas su savo tolesniu kaimynu Narimantu davė progos Polocko slavam užpildinėti savo kraštą. Pralaimėjęs vieną mūšį, Narimantas nusprendė atimti sau gyvybę, bet pirm įvykinimo, štai ką ištars savo konkurentui, Utenos valdovui Daumantui:

Saugokite iš vieno Savo gimta šalį, Nes mudu neužilgo Persiskirt turim... Kiekvieną sykį, kai laimė Užtekės Lietuvai, Tai Narimanto dūlkės Ir kapuos džiaugsis...

Sie žodžiai paimti iš V. Kudirkos veikalų "Narimantas". Vaidų senovėje buvo nemažai; jie neaplenkė ir Utenos. Kartais patys valdovai daugiau padarydavo nuostolių vieni kitiems, negu jų bendri priešai.

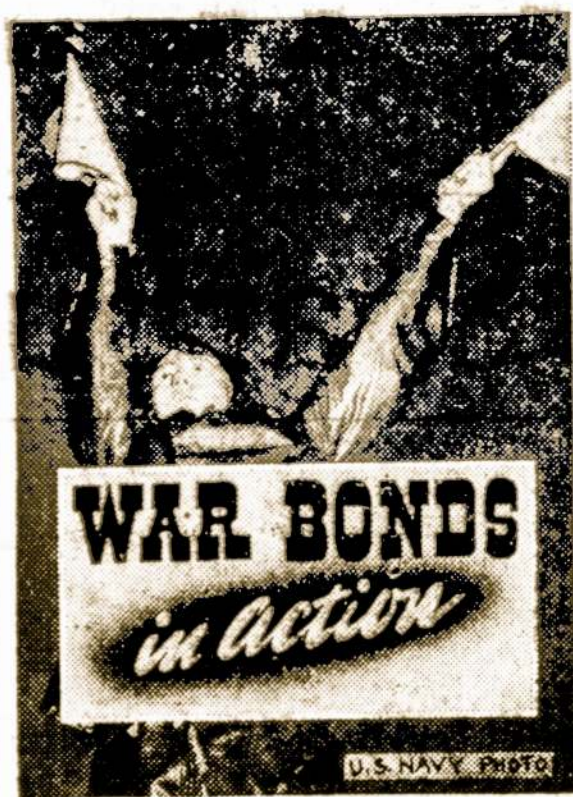
— P. K.

Neramumai Danijoje Smarkiai Plečiasi

New York. — Čia gauta žinių, kad Vokiečių laivyno vyriausias komandierius, Adm. Karl Doenitz, skubiai tapo išsiustas į Daniją. Pranešimas sako, kad visame krašte riaušės didėja. Priežastimi to yra, kadangi naziai pagrasino pasiūsti net 100 danų patriotų į Vokietiją. O danai žino ką tas reiškia.

Tie danų susirėmimai su naziais neapseina ir be aukų. Hitleris pasiuntė adm. Doenitz manydamas, kad pajėgs danus apmalšinti.

Pirkite Karo Bonus ir Stampas.

We can't win the war without the navy; our soldier can't win unless our ships deliver; merchant ships can't deliver unless the home front provides. One important convoy job is flashing signals as this youth is doing in the Battle of the Atlantic. Your equally important job is to continue buying War Bonds until victory.

U. S. Treasury Department

Mergaitėi

Tu žinai, daug kalbėt nemokė (jau,

Nesakiau tau tada net—myliu. Krašto laisvė man sielą žavėjo, Buvau girtas aš darbo vaisiu.

Ir šiandien aš toks, kaip tada. Didžią laisvę vis myliu be galo. Tiktai skausmo daugiau širdyje, Tiktai skausmo susikaupė ma-

(rios.

Būk tikra, aš atkeršyt mokėsiu Už išniekintą manąjį kraštą; Ir kovoje ranka nedrebės man, Kada vešiuos į priešą atakoje.

Ir daina kada ginklu laisvųjų Prie tėviškės vartų skambės: Tai, žinok, aš žengiu tarpe jų, Tarp vaduotojų mano šalies.

Tik tuomet ir tave, mano miela, Apkabinsiu ir tarsiu — myliu, Kada koja plėšiko nė vieno Nebemindys laisvųjų laukų.

— V. Valaitis.

Kodel Mes Ginames Nuo Jų Puolimo?

Teisė Kritikuoti Komunistų Užmačias

Mūsų laikraščiai yra pilni kritikos įvairių komunistiškų užsimojimų prieš lietuvius. Toji kritika yra paremta teisingumo principais ir ji neina prieš Sovietų Rusiją, kaip tokią. Tik kuomet vieni ar kiti bando įžeidinėti arba skriausti lietu-

vius ar Lietuvą, tuomet mes pakeliam savo balsą.

Sovietų Rusija bando užmesti ginklo pagelba savo nepakenčiamą valdymo sistemą tiems mažesniems kaimynams, kurie nori gyventi nepriklausomi ir demokratiniai tvarkytis. Gintų mažųjų tautų interesus ir laisvę yra pareiga kiekvieno demokrato. Kas to nedaro ir kas nesipriešina, tas netiesioginiai prisideda prie palaikymo ir sustiprinimo totalitarizmo.

Todel kritikavimas Sovietų yra neatbūtinybė. Tegul svietas žino, jog ne visi trokšta "ko-

munistiško rojaus" ir jog daugelis yra pasiryžę priešintis jo išplėtimui į Baltijos šalis, Lenkiją ir Balkanus. — Krivaitis.

Kas Buvo Rašyta Apie ALT, Sandarą 1919 m.

Išleistame 1919 metams SLA kalendoriuje, randame informacijų ir apie Sandarą. Atpasakotą kiek ji yra nuveikusi darbų ir apie jos principus. Ir jie skamba sekančiai:

"ALT. Sandara yra politinė organizacija, atstovaujanti Amerikos lietuvių vidurinės sro-

vės, arba aiškiau sakant, tautininkų demokratų idealus. Ji suorganizuota, kad traukti Amerikos lietuvių visuomenę prie prakilnių demokratijos idealų, kurie konkretėje formoje išreikšti principuose".

Taigi jau 1918 metais, kai minėtas kalendorius buvo leidžiamas, aiškiai pasakyta, jog Sandara gina prakilniusius demokratybės idealus. Kiekvienas mūsų oponentai šukauja, jog tie idealai esą atgyvenę savo laiką ir juos reikia pakeisti kitais.

Ačiū už patarimą, bet mes to nedarysim. — J. Šeštakas.

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

ADV. ANTANAS A. OLIS
Republikonų Partijos Kandidatas į
MUNICIPAL COURT TEISEJUS

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

STANLEY P. MIKŠYS

REAL ESTATE and INSURANCE
IN ALL IT'S BRANCHES

4631 S. Hshland Ave., Chicago, Ill.

Office Tel. Yards 1001 Res. Tel. Prospect 1057

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

MŪSŲ DIDŽIAUSIU TROSKIMU YRA LAIMĖTI ŠI KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTOUSIUS KRĄSTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

DR. KARL NURKAT

3241 S. Halsted Street Tel. CALumet 4591

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Ši Karą, Pavergtoji Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

ALEX MILLER'S TAVERN

GOOD PLACE TO EAT — CHILI CON CARNE
BEST BEER IN CITY

4258 So. Western Ave. Chicago, Ill.

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

MŪSŲ DIDŽIAUSIU TROSKIMU YRA LAIMĖTI ŠI KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTOUSIUS KRĄSTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

AUDITORIUM RESTAURANT

P. BALCIUNAS ir M. KOVARSKI, Sav.

3131 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubiliejų

SANDARA YRA UZSITARNAVUS VISŲ LIETUVIŲ PARAMOS!

Joseph J. Elias

Vienas Žymesnių Amerikos Lietuvių Pionierių; Daug Aukavęs, Daug Dirbęs, Kad Lietuva Būt Laisva ir Nepriklausoma.

CHICAGO, ILL.

Lai Gyvuoja Sandara!

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGMIMES JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

D. PIVARUNAS, Sav.

PIWARONAS BAKING CO.

4622 So. Marshfield Ave.

CHICAGO, ILL.

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGMIMES JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Ši Karą, Pavergtoji Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

New HAVENO SANDARIEČIAI

M. J. Voketaitis
G. Trečiokas
V. Kripaitis
A. Žimkus
A. Gaikūniene
Pr. Švarcas
Br. Daujotas

M. Kvaratiejus
A. Vokietaitienė
A. Pilvelienė
Shilinskas
J. Kazokas
J. Čeponis
J. Tamulis

Srg. J. Kumza (Kareivis)

Poetas Kristijonas Duonelaitis

Keletas Bruožų Apie Tą Žymiausį Lietuvių Poetą "Metų" Autorių

Gyvenimas ir Darbai

Kristijonas Duonelaitis gimė 1714 metais sausio 1 d., Prūsų Lietuvoje, netoli Gumbinės, Lazdynėlių kaime. Jo tėvas buvo tikras lietuvis ir tvirtas, pasiturintis, laisvas nuo baudžiavų ūkininkas, lyg ir pusiau dvarininkas. Tačiau Kristijonas, nelaimės lemtas, anksti nustojo tėvo ir drauge su savo motina ir visa šeima turėjo nemažą vargą vargti, ligi išaugo ir mokslus išėjo.

Mokslus ėjo Karaliaučiuje. Pradžioje mokėsi vidurinėje mokykloje, o vėliau universitete protestoninio tikybos mokslo. Buvo gabus, todėl mokslas jam gerai vyko, tačiau vargo labai daug matė, nes del savo neturto buvo laikomas beturčių prieglaudėje. Tuomet prieglaudos buvo labai sutvarkytos, valgyti gaudavo labai mažą, o kartais ir visai negaudavo. Mažas Kristijonas, prieglaudėje beskurdamas, kartą iš bado net apalpes.

Universiteto mokslus baigė apie 1740 metus. Baigęs mokslus kai kurį laiką mokė ponų vaikus, paskui buvo vargonininku ir mokytoju Stalupėnuose. Pagaliau, 1743 m. buvo pakviestas kunigu į netolimą nuo Stalupėnų bažnytkiemį, Tolminkiemį. Čia jis išklebonavo ligi pat savo mirties 1780 m. vasario 18 d., t. y. arti 37 metų. Čia jis rašė ir parašė visus raštus, iš kurių Keturi metų laikai arba trumpiauariant, Metai yra tikra mūsų literatūros pažiba, kurią kiekvienas šviesus lietuvis būtinai turi gerai pažinti ir suprasti, o iš to pažinti ir suprasti patį autorių — Kristijoną Duonelaitį.

Kaip Vokiečiai Naikino Lietuvybę

Tačiau, kartais, norint gerai pažinti ir tikrai suprasti kai kuriuos autorius, pirmiau būtinai reikia pažinti ir suprasti tie laikai ir tos sąlygos, kuriose jie gyveno ir rašė. Todėl, norėdami gerai pažinti ir suprasti Duonelaitį, pirmiau turime bent bendrais bruožais pažinti ir suprasti tuos laikus ir tas visuomeniškas sąlygas, kuriose jis gyveno ir rašė.

Vokiečiai, pagrobę ir pavergę senovės prūsų lietuvių kraštus, visokiais būdais stengėsi išnaikinti arba suvokietinti vietos gyventojus prūsus ir lietuvius. Toks lietuvių vokiečių, pažeminimas, niekinimas ėjo visą laiką ligi Duonelaičio, jo laikais ir, žinoma, vėliau — net ligi šių dienų. Savo tikslo siekdami, vokiečiai griebdavosi ir bauriusių, nedoriausiu būdu bei priemonių. Pavyzdžiui, kadaise Prūsijoje buvo išleista įsakymų, draudžiančių lietuviams dėvėti tokiais drabužiais, kaip dėvėjo vokiečiai, kalbėti lietuviškai ir tt. Žodžiu, visa buvo daroma, kad lietuvis nuolatos jaustųsi esąs skriaudžiamas, persekiojamas, niekinamas, kad nuolatos matytų ir jaustų, kad lietuviu būti bloga, niekinga, sunku, kad vienintelis būdas išbristi iš pažeminimo, baudžiavos ir net skriaudų — išsižadėti savo lietuviškumo ir virsti vokiečiu.

Savo inteligentijos, šviesuomenės lietuviams neturėjo. Lietu-
viai buvo tik ūkininkai ir įvai-

rios rūšies prasčiokai. Beveik visi jie ėjo sunkią baudžiavą. Nebuvo kas jais rūpinasi, kas juos globoja, kas juos šviečia, kas užstoja jų reikalus ir garbę. Jie buvo visiškai vieni — be savo tikrų vadų. Teisybė, buvo krikščionys — vaikščiojo į bažnyčias ir ten klausėsi kunigų pamokymų. Bet tie kunigai visi buvo vokiečiai arba svokiečiai lietuviams, šiaip ar taip vis svietimos, dvasios žmonės.

Todėl, nenuostabu, kad tokioms sąlygoms esant lietuviams daugiur išnykdavo, nutausdavo, vokiečiais virsdavo. Bet Duonelaičio laikais lietuvių kalba Prūsų Lietuvoje dar plačiai skambėjo.

Be to, aštuoniolikto amžiaus pradžioje ir viduryje Mažąją Lietuvą ištiko didelės nelaimės: keliasdešimt metų (su pertraukomis) siautė baisūs karai. Ne kartą į šalį buvo įsiveržę rusai, švedai ir kiti svetimšaliai, baidė kraštą naikindami, žmones plėšdami, žudydami, viską tyrais paversdami. Karai, kaip ir paprastai, atnešė su savim badą, marą, doros nupuolimą, ištvirkimą, brangumą ir daugybę kitų nelaimių. Užėjo didžiausias žmonių mirtingumas. Ištiesi sodžiai, net ištiesi parapijos, valsčiai išmirė. Daugely vietų lietuviškoji žemė virto tikra dykuma. Bene daugiausia nukentėjo Gumbinės apskritys ir ypač Tolminkiemis, kur vėliau Duonelaitis klebonavo.

Karams, badui, marui pasibaigus vokiečių valdžia susirūpino išuštėjusiose vietose įkurdinti atėjūnus. Ji pasinaudojo gera proga ir į vietas, kur seniau lietuvių tirštai buvo gyvenama, atgabeno daugybę vokiečių, daugiausia iš krašto, vadinamo Zalcburgu. Tuo būdu, vokiečiai vienu mostelėjimu ir lengvai didėliausį Lietuvos plotą pavertė beveik ar pusiau Vokietija, nes, pavyzdžiui, lietuvių ir vokiečių ūkininkų Duonelaičio laikais Tolminkiemio parapijoje buvo maždaug per pusę, tuo tarpu, kai pirmiau tas kraštas buvo beveik vienių lietuvių gyvenamas.

Teisybė, su lietuvių kalba tais laikais visai būdavo — ne visada ji buvo niekinama ir persekiojama. Ilgoką laiką vokiečių valdžia net savo įsakymus (žmonių vadinamus "urdeliais") žmonėms leisdavo vokiečių ir lietuvių kalbomis, o Karaliaučiaus ir Halės universitetuose būsimieji kunigai buvo mokomi lietuvių kalbos, kad jie su žmonėmis galėtų susikalbėti lietuviškai ir galėtų jiems sakyti lietuviškai pamokslus. Pačių žmonių švietimu vokiečių valdžia kai kurį laiką, kaip rodėsi, ir gerokai buvo susirūpinusi, nes, pavyzdžiui, vien tik 1722 ir 1723 m. Prūsijoje buvo įsteigta 1700 pradžios mokyklų, tuo tarpu, kai Didžiojoje Lietuvoje, nors ji tuomet buvo nepriklausoma, pradžios mokyklų visiškai nebuvo. Vokiečių valdžia kai kurį laiką net rėmė lietuvių knygų, teisybė, beveik tik bažnytinio turinio, leidimą.

Tačiau, nežiūrint viso to, Prūsijoje vis tiek buvo giliai įsiąkojusi lietuvių nutautimo dvasia ir patys lietuviams, nors kartais jiems būdavo palankių sąlygų, jokio tautiško susipratimo, noro tautiškai atgyti, pasi-

daryti savarankiškais žmonėmis, visiškai nerodė.

Koks Duonelaitis Buvo Lietuvis ir Žmogus

Tuo laiku Duonelaitis jau klebonavo savo Tolminkiemy ir gražia lietuvių kalba sakė žmoniems pamokslus ir kiekviena proga ragino savo draugus kunigus geriau pramokti lietuvių kalbos, kad galėtų žmonėms gražiai skelbti šv. Evangelijos žodžius. Kartais vienam kitam ir laišką lietuviškai parašydavo arba, rašydamas vokiškai, mėgdavo vieną kitą žodį ar išties sakinius, tarp kitų kalbų, ir lietuviškai parašyti. Apskritai, Duonelaitis mokėjo keletą kalbų ir buvo žinomas kaip geras lietuvių kalbos mokovas.

Duonelaitis mūsų tautai turėjo ir turi didelės reikšmės. Jis, gyvas būdamas, neskleidė tautiško lietuvių susipratimo, iš nieko nematyti, kad ir pats būtų tautiškai susipratęs, Lietuva nerūpėjo jam taip, kaip mums šiandien rūpi. Bet iš jo raštų matyti, kad jam labai rūpėjo žmonių, o ypač lietuvių, savo parapijiečių dora, gražūs papročiai, jų geras gyvenimas, kad būtų tai geros, jautrios širdies žmogus, kuriam gyvai rūpėjo žmonėms daromos skriaudos, gyvai atjausdavo prasčiokėlių, baudžiauninkų vargus, jų sunkų gyvenimą, ir kad jis, kaip tikras krikščionis, stengdavosi, nors žodžiais, pagelbėti savo artimui ir tt.

Pirmasis Duonelaičio Nuopelnas

Ir čia buvo pirmutinė Duonelaičio reikšmė mūsų tautai, nors, gal būt labai siaurose, vien jo parapijos sienose: jis buvo įtakus žmogus — ragino lietuvius išlaikyti savo papročius, savo seną dorą, net savo seną kalbą, nes jo supratimu senoji lietuvių dora kur kas didesnė už vokiečių, "šveisterių", prancūzų ir kitų atėjūnų dorą. Jis matė, kad lietuviams, nustodami savo senų papročius, savo kalbos, nustodami lietuviams būvę — žymioji daly nustoja ir savo doros, o aukštesnės dvasios kultūros, kurią ne vienas atėjūnas su savim, be abejo, buvo atsinešęs, jie vis tiek neišgydavo, todėl nekartą poetas skaudžiai nusiskundžia.

Jis savo raštuose yra griežtas priešininkas net ir apskritai visų naujovių, nors tos naujovės gal jau buvo laiko ir pažangos padaras, būtinos naujo gyvenimo sąlygos, tolimesnė ateity žmonėms geresnį, šviesesnį gyvenimą lemiančios.

Jam svarbu buvo, kad žmonės pagrįdė išliktų toki, koki buvo ir yra, vien tik imtųsi geriau ūkininkauti ir apsisvalyti kai kurių negerumų, blogų papročius — tinginavimo, girtavimo, apsisvalgymo ir tt.

Tuo būdu, saugodamas žmonių papročius, senąją lietuvių dvasią nuo išnykimo, Duonelaitis saugojo, lyg netyčiomis, ir lietuvių — saugojo žmones nuo nutautimo. Ne jo kaltė, kad jis, del buvusių tuomet visuomenės sąlygų, buvo įtakus tik savo parapijos sienose ir kad jo raštai išgulėjo nespausdinti keliasdešimts metų. Vis dėlto, nors savo parapijoje, nors mažoje Lietuvos dalyje, jis, gyvas būdamas, žymiai prisidėjo prie lietuviškumo, kad ir kai kuriam laikui, išlaikymo. O kad jis buvo savo papročius mylimas ir buvo įtakus žmogus, parodo kad ir tat, jog Tolminkiemio para-

pijoj ir dabar žmonės jį prisimena ir yra pastatę jam gražų paminklą.

Kai SLA. 36 Kp. Chicagoje Įvyko "Skilimas" 1927 Metais

Bolševikai Buvo Išprašyti Lauk

Vertėtų prisiminti vieną incidentą SLA. 36 kuopoje, kuris turėjo šiosios tokios įtakos ir visą organizaciją. Šioj didžiausioj kuopoj buvo įsiviešpatavę bolševikai, kurie kėlė visokias "sorkes" ir nedavė kitiems ramybės. Pagaliau, demokratinio nusistatymo nariai paprašė prez. S. Gegužio, kad padarytų šiosi-

tokią tvarką.

Birželio mėn. 1927 metais atvyko centro igaliojimas "Tėvynės" red. S. Vitaitis ir sušaukė birželio 17 dieną, 1927 metais visų SLA. 36 kuopos narių mitingą Lietuvių Auditorijoj. Kuopos pirmininku tuomet buvo bolševikuojantis J. Yuknis ir toksai pat pat finansų raštininkas A. Lietuvninkas. Igaliojimas perskaitė dekretą, kad dalis narių perkeliama į naują 53-čią kuopą, o ramesnis elementas pasilieka vietoje. Turta įsakyma padalinti proporcingai.

Tačiau bolševikai nepaklausė. Jie laikėsi 36 kuopos ir nei knygų, nei turto neperleido. Rugpiučio mėnesio pradžioje

ramesnieji nariai atėjo į susirinkimą Lietuvių Auditorijoj ir žiūri, kad ją yra okupavę bolševikai. Auditorijos menadžeris J. Evaldas buvo jiems užleidęs svetainę. Tuomet demokratiškas elementas numarsavo skersai gatvę į Mildos svetainę ir ten išsirinko naują SLA. 36

kuopos valdybą.

Kiek vėliau, jie atkariavo svetainę, bet dalies turto ir dokumentų bolševikai taip ir neatidavė. Bet už tai, kai sekančiais metais Chicagoje įvyko SLA. seimas, tai bolševikai turėjo bėgti ir iš paties susivienijimo. — Senas Narys.

ILGIAUSIŲ METŲ SANDARAI LINKI

DR. G. SERNER

OPTOMETRIST

Eyes Examined Scientifically

3401 S. Halsted St. — Tel. Yards 1829

Tel. YARDS 1829

Lai Gyvuoja Sandara!

Pranas S. Kuzmarskis

Mes siuвам, taisom ir valom Vyriškus ir Moteriškus rūbus. Taipgi mūsų orchestra patarnauja visokiems parengimams.

2635 W. 39th Pl. — Tel. Lafayette 2358

TEGYVUOJA SANDARA LAIKRASTIS

Frances Beauty Shop

FRANCES BURINSKIS, Sav.

Specializing in Pemanent

Waving and Manicuring

4559 S. Mozart St. — Tel. Lafayette 8166

30 METŲ JUBILIEJAUS PROGA NUOŠIRDUS

LINKEJIMAI SANDARAI NUO

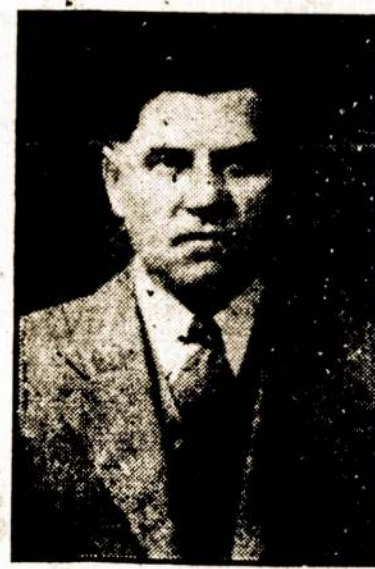
CYNAL STUDIO

PHOTOGRAPHERS

Wedding Goups, Families and Banquets a Specialty

5450 S. Ashland Ave.—Tel. Prospect 6416

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

WALTER NEFFAS, Sav.

WEST SIDE VIEŠBUTIS

KAMBARIAI RENDON — DIENAI AR SAVAITEI

Salė Rendon dėl Visų Parengimų: Veselėms, Sokiams, Baliaims. Virtuvė ir Sidabriniai Indai Dykai.

2435 S. Leavitt St. — Tel. Canal 9585

TEGYVUOJA SANDARA LAIKRASTIS

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

BILL ir VIOLETA DUDOR

759-61 W. 72nd St. — Tel. Aberdeen 8821

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

Jono ir Julės Griskėnų Užeiga

739 E. 92nd Place — Chicago, Illinois

Tel. STEward 0284

TEGYVUOJA SANDARA LAIKRASTIS

ROCKWELL PHARMACY Inc.

G. BENOSIUS R. Ph.

2557 W. 71st St. — Chicago, Illinois

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

Juozas Kasputis

KENOSHA, WIS.

Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubiliejų

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

GAILIUS TAVERN

PAUL ir JULIA GAILIAI, Sav.

Choice of Liquors & Wines

3204 S. Halsted St. — Chicago, Illinois

Phone Calumet 6976

Senieji Kanklininkai

Lietuvių Dainos, Tautų Musų Praeities Veidrody

Kaip sena yra lietuvių tauta, taip mūsų žmonės savo dainas visados dainavo. Visokių jų būta. Jos kilo, mainėsi, nekarta ir žuvo, žmonių daugiau nebedainuojamos, jiems nebeatpatinkančios, pamirštos. "Dainų skrynelė", iš kurios, pasak dainos, "dainų bernužėliai" ir "dainų mergužėlės" paleidžia laisvužėn dainų daineles, vienu metu daugiau, kitu mažiau jų turėjo.

Buvo laikas, kai visa tauta jas dainavo. Lietuviai vis labiau sueinant į santykius su kaimynais, ji ėmė iš jų vis daugiau semtis ir nebebranginti savo senovės. Ėmė nuo tautos skirtis kunigaikščiai, diduomenė, bajorai ir šiaip šviesuomenė. Ėmė niekinti tautos padavimus, papročius, dainas. Daina teišliko "po šiaudiniu stogu", kaimiečių vis dar tebedainuojama. Jų dainomis susidomėjo kitataučiai ir atkreipė į jas lietuvių šviesuomenės dėmesį. Patį šviesuomenė vėl ėmė grįžti tauton, branginti jos senovę, kalbą, dainas, rinkti jas, bent jų likučius. Didžiūma dainų per tuos jų niekinimo amžius išnyko, bet kas dar liko, žavi ir stebina mus savo skambumu, malonumu ir senobingumu. Kitataučiai sako mus esant "dainingiausia pasaulio tauta."

Karžygių Laikai

Pačios pirmosios rašto žinios apie senovės aiščių, tat ir mūsų, dainas yra pasiekusios mus iš XIII-jo amžiaus. Jų patėikė vokiečių ir lenkų rašytojai, kurie piktiškai "stambeldžiū" atkaklu

mu kovojant prieš griebiančius jų žemes krikščionis kaimynus, tą atkaklumą visai aiškina mėsiai. Taip, apie prūsus pasakojama, jog jų vaidilai bene tik dainomis kėlė karžygių narsumą, girdami tuos, kurie kovoje žuvo, nusipelnus tėvynei ir tarėdami matą vėlionį dangun jį jant su švitruojančiais kardu ir vanagu rankoje, draugų palydimą. Apie jotvingius sako, jog nepaprastai drąsiai kovėsi, žinodami, jog kovoje kritę bus del savo karo žygių dainomis pagerbti. Ir lietuvius mini graudžiomis raudomis nukautuosius karžygius garbsčius.

Neaiški žinia sako, jog XIV amž. pusėje Rykselis, prūsų dainininkas, kankliais pritardamas, dainavęs kryžiuočiams apie senovės vyčių žygius. Dainai pasiūtydodamas davęs jam kiaurų riestutį. Ar prūsų kanklininkai bus ką kryžiuočiams dainavę, tikrai nepasakysime, nėra betgi abejo, jog Lietuvos kunigaikščiai ėmė męgo klausyti dainų apie savo ir savo bočių karo žygius ir kilnius darbus. Paskutinis didysis Lietuvos kunigaikštis, kuris jų tebesiklausė, buvęs Zymantas III Jogėliūnas, kuriam, pasak rašto, tūlo didžiūno kanklininkas dainavęs lietuvių dainas. Tatai buvę 1547 m., tais pat, kuriais išspausdinta pirmoji lietuvių knyga.

Sekdamas žinia apie aną Rykselį, Lietuvos poetas Adomas Mickevičius pirm šimto metų igaivino mums Albonį lietuvių, kuris kryžiuočių puotoje dainavęs apie Lietuvos vargus, nelaimes jų mistriui, vokiečių Valenrodu prisimetusiam Alpiui lietuviui ir pas jį apsilankiusiam Vytautui kunigaikščiui

keršto prieš kryžiuočius įkvėpdinti. Mistro pašauktas, žilas, ilga barzda senelis sudainavęs.

Seno Prūsų Kanklininko Giesmė

"Kairėje rankoj senus kanklius nešė, dešine taisė sau į stalą taką ir tyliai modams, paklausimo prašė. Visi nutilo.

"Aš giedosiu!" — sako. "Seniau lietuviams ir prūsams giedojau; vieni jau šiandien puolė už tėvynę, kiti ir patys gyvasio nustojo, del jo žuvimo didžiai nusiminė: kaip geras tarnas nabašninko pono žūva ant lauko greta prie jo šono; kiti su gėda po miškus kavojas, kiti, kaip Vytauts, svečiais jūsų stojas..."

Gėda lietuviams, gėda šimtą kartų! Nebuvo vyro, kurs mane užtarti, kad prie šventosios ugnies vaideliotas (Vaidilas) vokiečių pančiais buvau suvyniotas. Taip amžių prieš šaly suaikvojau. Deja! giedorius, o nēr kam giedoti; tėviškei žuvus, akis išraudojau, apverkdams brolių nelaimingą klotį... Štai aš dar kartą kanklių priviliotas geičiu atminti seno laiko galę, te paskutinis prūsų vaideliotas jums paskutinę pagieda giesmę... Čionai ant savo brolių kaipo sėsim, giedosim giesmę ir ašaras liesim.

Giesmė, tu šventa derėjimo skryne! Tavų mūs brangūs laikos paminklai: minčių ir jausmų sąmazga rinktinė, šlovės vainikai ir kareivių ginklai! Tavęs smarkiausias nesulaužęs vargas, kol patys žmonės brangins tavo žygi. Giesmė gimtine, tu gini, kaip sargas, garbingosios praeities šventinyčia; sparnais ir balsu arkangelui lygi, kartais jo kardą turi ir vylęčia.

Ugnis rašytus paminklus susproginis, sukrautą lobį išplėš naktį vagys, — giesmė, vis sveika skrajoja po svietą; kur ataušę klausytojų širdys nešels jos gaile, viltim nepagirdys, užima mūsų griuvėsiuose vietą ir sklaido apie laiką seną. Šitaip paukštėlis, iš degančio rūmo sprukęs ant dangčio, valandą plesdena dangčiui sukritus, keliai į krįmą ir ant degėsių su krūtines skauda čiulba keleiviui gėdulingą raudą.

...Kaip dienej, teismo mirusių senovę prikels iš grabo arkanget, kaulai susikrovę žmonių paveikslus priimti suskubo: pilniū griuvėsiū reišėkėsi stebuklai; sausuose prūduos vilny volais ritas, regisi rūmų durys atdarytos, viešpačių sostai, kareivių publikai; trenkia šoki mai, siaudžia dainų dainos.

...Jeigu tautiečiams sujudint galėčiau prikelt iš grabo senąją gadyne, jei, lyg perkūnas, šau-

dyti mokėčiau ugningais žodžiais į brolių krūtine: gal nors tą vieną valandėlę linksmą, perimti mano giesmelės galybę, pajustų širdies senovišką dunksmą, pajustų dvasios senąją didybę, kilniai praeitų jiems tas mirksnis vienas, kaip jų tėveliams visos amžio dienos..."

Kuriais žodžiais mūsų kanklininkai į karžygius tarė, nežinome, bet jog tai buvo "ugningos giesmės" kaip Mickevičiaus Albonio, aišku, nes del jų prūsai, jotvingiai ir lietuviai, pavoi-

jaus nebedami, vienas prieš dešimtį harsiai kovon stoji.

— M. Biržiška.

Nieko Naujo

Tėvas: — Kodel nepasilieki šiandie namuose. Juk tai bus tavo sesers sužiedotuvės.

Sūnelis: — Neapsimoka gailintis dienos. Juk tai ne pirmos ir ne paskutinės jos sužiedotuvės.

Pirkite Karo Bonus ir Stampas.

Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubilejui

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

Wm. ir Anelė Danto

SAVININKAI

MODERN MEAT MARKET

2433 W. 69th St. — Corner Artesian Ave.

Tel. Prospect 6940

TEGYVUOJA SANDARA LAIKRAŠTIS

JURGIS ir ELENA KWAINAUSKAI

CENTRELLA GROCERNĖ ir BUČERNĖ

2500 W. 45th St. — Tel. Lafayette 2561

30 METŲ JUBILIEJAUS PROGA NUOSIRDUS LINKEJIMAI SANDARAI NUO

Kazimieras Šimkunas Tavern

Choice Wines, Beer and Liquors
Nuosirdus Patarnavimas

7322 S. Damen Ave. — Phone Republic 0145

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TEGYVUOJA SANDARA LAIKRAŠTIS

PERKAM, parduodam ir mainom namus, lotus, farmas ir biznius. Turime didelį pasirinkimą namų pirkti už Cash arba mainais. Norinti pirkti ar mainyti, dėl greitesnio patarnavimo šaukite:

PAUL M. SMITH and CO.

REAL ESTATE — LOANS — INSURANCE

4631 South Ashland Avenue

Tel. YARDs 1001 (Po 6:00 P.M. šaukite Virginia 1662)

SANDARA YRA UZSITARNAVUS VISŲ LIETUVIŲ PARAMOS!

CHAS. STASIUKAITIS

Išvežiotas Šviežios, Rūkytos Mėsos

6720 S. Campbell Ave. Tel. Hemlock 2330

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

ADV. K. GUGIS

CHICAGO, ILL.

SANDARA YRA UZSITARNAVUS VISŲ LIETUVIŲ PARAMOS!

MATAS ZIZAS

KONTRAKTORIUS IR NAMŲ STATYTOJAS
Namus Pataisau ir Remontuoju

7139 S. Mozart St — Tel. HEM. 5526

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

ANTANAS ir AGOTA CZESNOS
SAVININKAI

Paulina Russian-Turkish Baths

1657 W. 45th St. — Kampas S. Paulina St.

CHICAGO, ILL.

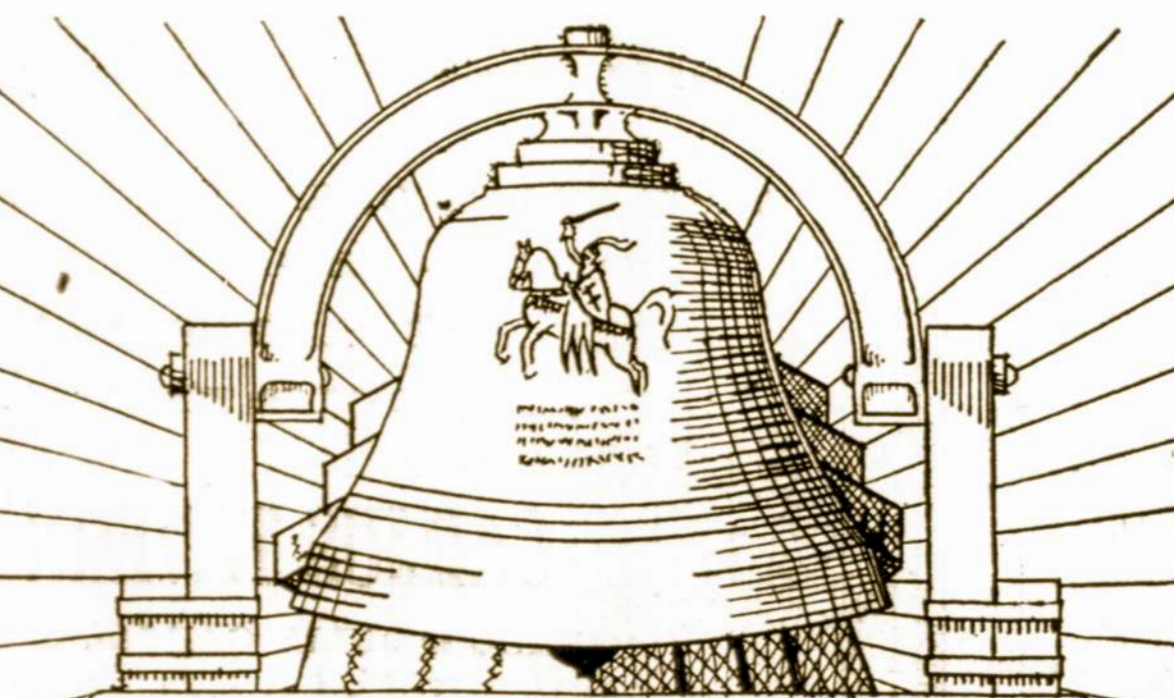
Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubilejui

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

Joe. ir Julia Maloniai
SAVININKAI

Healthy Food Restaurant

3206 S. Halsted St. Chicago, Ill.

O, SKAMBINK PER AMŽIUS,
VAIKAMS LIETUVOS,
KAD LAISVĖS NEVERTAS,
KAS NĖGINA JOS!

Pazvelgus į Praeities Laikų Darbus Amerikoje Lietuvos Išlaisvinimui

Kaip Seniau Kovota Už Lietuvos Laisvę

Jau nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo laikų, kartas nuo karto iškyla klausimas, kas pirmiausia iškėlė Lietuvos nepriklausomybės idėją. Dėl šio klausimo kyla net įvairių variantų.

Aš, nepasitikėdamas savo atsiminimais, nutariau peržiūrėti netolimos praeities įvykius. Nutariau iširti, kam ištikro Lietuvos nepriklausomybės idėja priklausė.

Įsiliepsnojus didžiajam karui, 1914 m. birželio 27 d. ir vėliau, spalio mėn. 1, 2, 3, dd., Brook-

lyne, N. Y., buvo sušauktas antras Amerikos lietuvių visuotinis seimas. (Pirmas buvo 1906 m.) Suvažiavo 270 atstovų, tautininkų ir socialistų srovių, iš visos Amerikos. Katalikai nedalyvavo. Dr. J. Šliupas pasiūlė rezoliuciją, reikalaujant Lietuvos autonomijos. P. Grigaitis, su socialistų delegatų dauguma, rezoliuciją atmetė, pareikšdamas, kad jis stovi už tautos apsisprendimą. Seimas skilo. Tautininkai apleidė seimą ir įsteigė Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą ir Lietuvos Autonomijos Fondą. Apie Lietuvos nepriklausomybę tada dar nebuvo kalbos.

1916 m. sausio 1 ir 2 d. Philadelphia, Pa. įvyko antras lietuvių tautinės partijos suvažiavimas, kuriame dalyvavo 88 delegatai. Čia buvo pasiūlytas partijos programos projektas. Tarp kita ko, buvo priimtas šitoks tarimas:

“Troksdami mūsų tautai kuoplačiausios liuosybės, mes, stovime už pilną etnografinę Lietuvą (su sostine Vilniuje), kad mūsų tauta galėtų spinduliuoti, laisvai plėtotis ir pilnai apreiškinti savo gyvenimą, iš kur trinktų tyra lietuvištos dvasios ir visos tautos daleles, išblaškytas po visą pasaulį.”

1916 m. vasario 24 d. buvo gauta žinių, kad Jungtinių Valstijų Kongresas svarstys, kaip padėti pavergtoms Europos tautoms. Dėl šio klausimo seime buvo nutarta kreiptis į kongresmanus, Farr ir London, kad jie pasiūlytų atitinkamą rezoliuciją Kongresui. Seimas išrinko delegaciją iš šių asmenų: Dr. J. Šliupas, R. Karuža, J. Kazakevičius, P. S. Vilmontas, Dr. A. Bacevičius ir Dr. M. J. Vinikas. Ši delegacija turėjo važiuoti į Washingtoną ir ten tartis Lietuvos nepriklausomybės reikalą.

1916 m. vasario 23 d. SLA viršininkų posėdyje buvo svarstyta delegacijos prašymas, susijęs su Lietuvos reikalais Washingtone. SLA viršininkai, 16,000 narių vardu, paruošė rezoliucijas ir delegatai į Washingtoną išrinko Dr. J. Šliupą ir F. Živatą. Tų pačių metų birželio mėn. SLA seime Pittsburgh, Pa., priimta rezoliucija, kurioje reikalaujama Lietuvai nepriklausomybės. Liepos 26 d. buvo gautas atsakymas iš Washingtono, kad rezoliucija priimta ir paskelbta vyriausybės organe, Congressional Record.

1917 m. sausio 10 d. katalikų srovė, per savo atstovus, kun. J. Žilių ir Dr. J. J. Bielskį, įteikė prez. Wilsonui ir kai kurių valstybių ambasadoriams Washingtone petiją, reikalaujant Lietuvai nepriklausomybės.

Tautininkų konferencijoje, Brooklyne, 1917 m. vasario 15 d. priimta Lietuvos Nepriklausomybės rezoliucija ir įkurtas Lietuvos Nepriklausomybės Fondas.

Būtų sunku pasakyti, kam tikrai priklauso Lietuvos nepriklausomybės idėja. Užtenka to, kad tai idėja pritarė kitataučiai ir jų spauda. Ta idėja aplėkė aplinkui visą pasaulį, virš galvų tų, kurie jai priešinosi. Lietuvos nepriklausomybės idėja jos niekas negalėjo sulaukyti.

Ta idėja pasiekė ir tolimą Rusiją, kur 1917 m. įvyko lietuvių seimas. Seimas skilo, bet idėja liko gyva ir vėliau ji atsidūrė Rusijos tautų kongrese, kuris įvyko Kieve, 1917 m. rugšėjo 8 d. Rusai ir kitų tautų atstovai balsavo už Lietuvos suverenumą ir lietuvių tautos apsisprendimo teises.

Lietuvos nepriklausomybės idėja skrido į Lietuvos kaimus, pasiekdama kiekvieną kampelį. Išikūrus Lietuvos Tarybą, kaip laikinai vyriausybę Vilniuje, 1918 m. vasario 16 d. buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Taigi, Lietuvos nepriklausomybės idėja nepriklausomai vienam kuriam asmeniui. Dėl to nėra ko varžytis.

— A. B. Strimaitis.

Klausia Ką Daryti

Vienas darbininkas amunicijos dirbtuvėje skundėsi kitam: — Ką turiu daryti? “Bosas” pavadino mane asilu... — Patrauk jį teisman už atidengimą kariškos paslapties.

Atsakymas į “Dirvos” Paklausimą

“Dirvoje” neseniai buvo paklausta — kur dingo sandariečiai, kur jų jėga, kas jie tokie, tie mėgaliai. Ko taip sielotis? Ko per spaudą ješkoti sandariečių? Ar nebūtų paprasčiau paklausti naujo SLA prezidento Laukaičio, kas tie sandariečiai. Jis tikrai žino.

O jei jo autoritetas “Dirvai” per menkas, yra gerb. adv. A. Ollis. Jis kandidatuoja į teisėjus Chicagoje. Jis irgi galėtų pasakyti žodį, kita apie sandariečius ir to, rodos, anbers turėtų užtekti. — Waterburietis.

Nevalia Eikvoti Maisto

Mėtymas ryžių ir naujavedžius normaliais laikais yra tik “fun”, bet dabar gali atrodyti maisto eikvojimu. Viena porėlė Baltimorėj turėjo daug draugų, kurie laike vedybų nesigailėjo ryžių ir apipylė šalygatvius.

Bet jaunieji atsikvė emė rankioti tuos ryžius ir pilti į maišius. Nuvykę į New Yorko viešbūtį, jie paprašė, kad ryžiai būtų išvirti ir paduoti jiems valgyti. Taip ir įvyko.

Neseniai į Ameriką atvyko 90 australiečių, vedusių su amerikiečiais, nuolatiniam apsigyvenimui.

New Haven, Conn.

Trys Darbščios Musu Kolonijos Lietuvaitės

New Haven, Conn. yra nemažai darbščių moterų ir merginų. Todėl apie jas reikalinga paminti ir laikraščiuose. Šį sykį aš prisiminsiu tik tris lietuvaites, kurios plačiai dalyvauja lietuviškame veikime. Pirmiausia, tai apie p-lę Edeją Pilveliūtę, kuri su savo motina p-lę Pilveliene buvo aplankiusi Lietuvą, prieš dabartinį karą.

P-lę E. Pilveliūtę ir dabar dar prisimena Lietuvoje igytus įspūdžius. Ji norėjo dar kartą pamatyti tą kraštą, bet užėjęs karas sutrukdė tiems planams. Iš profesijos Edeja yra slaugė, bet ji randa užtektinai laiko patarnauti ir lietuviškuose rengimuose.

Kita mūsų darbščio lietuvaitė yra Aldona Zimkiutė. Ji išėjo aukštesnį mokslą ir dabar eina mokytojos pareigas. Mūsų Aldutė dalyvauja meniškuose programuose, nes ji yra ne tik gera mokytoja, bet ir gera muzi-

kė, kuri nuolat akompanuoja mūsų dainininkams. Ji randa laiko ir kitiems lietuviškiems darbams

Trečioji lietuvaitė, kuri visuomet prisideda savo darbu viešuose rengimuose yra Elena Svarčiūtė, kuri plačiai dalyvauja lietuviškame veikime. Ji yra vyriausia sekretorė vienoj didelėj firmoj. Jos tėveliai irgi yra susipratę lietuviai. Jie prijaucia ir remia kiekvieną gerą tautinį darbą.

— A. Volkovaitienė.

Ne Visai Išgydė

Pacientas, kuris buvo gydomas nuo apkurtime, klausia daktaro:

— Kiek dabar esu skolingas jums už “tritmentus”?
— Dešimts dolerių.
— Nenugirdau, kiek sakėt, ar dvidešimts?
— Ne, trisdešimts.

Caro valdžia rugpiučio 23 d. 1866 metais užsmagė lietuvių spaudą.

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

MŪSŲ DIDŽIAUSIU TROSKIMU YRA LAIMĖTI ŠĮ KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTOUS KRASTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

T. VALKIS

SAVININKAS

PINE MEAT MARKET

99 Bliss Street

E. Hartford, Conn.

Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubilejui

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

JUNGKIME VISAS SAVO SPĖKAS ŠIO KARO LAIMĖJIMUI IR ATSTĖIGIMUI TAIKOS, LAISVĖS IR BROLYBĖS PASAULY.

B. VEDEIKIS

SAVININKAS

STANLEY TAVERN

203 Affleck Street

Hartford, Conn.

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ZUVIS BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI, BET UGDYTI IR TOBULINTI.

30 METŲ JUBILIEJAUS PROGA NUOSIRDUS LINKEJIMAI SANDARAI NUO

Jucus Sisters Restaurant

WM. ir KATRYNA STULPINAI, Sav.

1608-10 W. 47th St. — Tel. YARds 4998

Tel. Yards 4998

Lai Gyvuoja Sandara!

MŪSŲ DIDŽIAUSIU TROSKIMU YRA LAIMĖTI ŠĮ KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTOUS KRASTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

J. JANULEVIČIUS

ANNA & JAMES TAVERN

A. BAGDONIENĖ ir J. JANULEVIČIUS, Sav.

3212 S. Halsted St.

Chicago, Ill.

Už Amrikos Laimėjimą ir Visų Tautų Laisvę

Tasty Food Restaurant

MICHAEL ZWARYCZ, Sav.

Specialistai Gaminime Lietuviškų ir Kitokių Valgių. Privatus Kambarys del Įvairių Parių

2407-09 W. 47th St. — Chicago, Ill.

Tel. Yards 9276

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

George Wedzunas Tavern

Finest Beers, Wines and Liquors
Mandagus Patarnavimas

2855 W. 38th Street

Phone Lafayette 5336

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Anthony ir Anna Paulson

Užlaiko Medžioklei Šautuvų ir Sporting Goods Krautuve.

Anthony L. Paulson iš Amto Yra Mechaniks ir Gunsmith. Tuo Būdu Jis Taiso Visokios Rūšies Šautuvus ir Šiaip Visokias Mašinėles.

Parduoda Vartotus ir Naujus Medžioklei Šautuvus.

2614 W. 59th St. — Tel. Hemlock 0384

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Juozapas ir Marcelė Atkočiūnai

BUČERNĖ ir GROSERNĖ

4402 S. Wood St. Tel. Lafayette 9730

SCHOOL SUPPLIES and LUNCH ROOM

3411 W. 65th Place — Chicago, Ill.

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Amerikos Laimėjimas Šiame Kare Atneš Laisvę ir Visai Zmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

GEORGE ČIŽINAUSKAS

Grocernė ir Delikatesų Krautuve

1458 W. 15th St. — Chicago, Ill.

Tel. CANal 9719

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Amerikos Laimėjimas Siame Kare Atneš Laisvę ir Visai Zmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

VERA STRODOMSKI

TAVERN DeLUXE

Beer, Choice Wines and Liquors

3357 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

GEORGE D. NORKUS

BLACKSTONE TAVERN

Domestic Liquors and Wines — Keeley Beers

1406 East 55th St.

Chicago, Ill.

Lai Gyvuoja Sandara!

Amerikos Laimėjimas Šiame Kare Atneš Laisvę ir Visai Zmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

JOHN P. STANKOWICZ

REAL ESTATE BROKER

6109 S. Wolcott Ave., Chicago, Ill.

Phone GROvehill 1965

Sujudus Visai Išeivijai

Konferencijos Jubiliejai Ir Musų Rupesniai Apie Lietuvą

Po keleto pavykusių suvažiavimų ir konferencijų, atrodo, kad mes jas taip labai pamėgome ir jau šiomet šaukiame įvairiose vietose, įvairiausiomis progomis.

Bet tai nebus mados dalykas, čia gal būt daugiausia kalti šie sunkūs laikai, toji nuolatinė nežinia, kas daryti, kaip padėti, ko stvertis? Verste verčiasi norai ir jausmai padėti ir veda mus visus į krūvą, kad viena mintis sudėta prie kitos, viena pajėga su kitomis sujungta galės geriau išspręsti Lietuvos nepriklausomybės klausimą. Laisvas lietuvis Amerikoje ieško progų ir galimybių pasisakyti, kad laisvės trokšta kiekvienam žmogui, kiekvienai tautai, kad už tai jis kariauja, dirba ir aukojasi.

Ir todėl nors progos ir grupės esti įvairios bet visų darbai ir norai sueina į vieną vietą ir eina tuo pat keliu, būtent: per Amerikos laisvę, laisvę visoms tautomis, laisvę ir Lietuvai.

Todėl visai natūralu yra kad tos konferencijos praėina dideliu pasisekimu. Įtraukti kuopasyves į jėgas, surasti naujas jėgas, gauti naujų minčių, tai jau būtų didis darbas, bet jo yra ir daugiau.

Daugiausia konferencijos šaukiamos ALT. vardu, kuriai jau šendien didelis nuopelnas priklauso už mūsų politinį suartėjimą. Bet šiomet šaukiama visa eilė seimų, kaip ALT. Sandaros, SLA., ALRKS. ir kitų, jie be abejojimo savų specialiųjų klausimų, kaip lietuviškos organizacijos spres tiesioginiai ar netiesioginiai juos liečiančius lietuviško gyvenimo klausimus, kurie yra tampriai surišti su visuomeniniu gyvenimu.

Neginčytinas dalykas yra, kad mes savo darbuotėje suartėjome, kad mokame stovėti augščiau srovinių dalykų, jeigu matome, kad taip reikia.

Visai yra suprantama, kad kartais pasitako netakto, kad kartais užmirštas džentelmo niškas susitarimas ir rūpi "balsų dauguma", bet visgi kuo toliau, tuo geriau, o ne blogiau. Kartais labai dažnai asmeniai nesutikimai įveliami į visuomeniškus darbus ir tie nesupratimai ne tiek dėl pažiūrų skirtumo, kiek dėl asmeniškų nesutikimų, gal būt daugiausia ir žalos yra padarę. Ypač tokio suartėjimo praktiškam įgyvendinimui, turės padėti rajoninės konferencijos. Jose mes aiškiai matysime kokią turimą turime, kuomi daugiausia pasitikima ir kas ir kaip dirbti gali. Centro pareiga sekti tų konferencijų kaip išorinė, taip ir vidurinė pusė, kad žinoti su kokia jėga ir norais reikės dirbti.

Beabejo, tų rajoninių konferencijų delegatai pasakys, kad reikia labiau decentralizuoti Tarybos veikimą, kad reikia jį plėsti ir duoti pilnas rankas darbo visiems, kad nereikia darbų laukti vien iš centro, užtenka, kad tik jie mūsų veikla koordinuotų, informuotų.

Jei mes kaip Amerikos piliečiai ieškome užtarimo Lietuvai savo čia vyriausybėje, tai mūsų kelias tiesus ir aiškus — į Washingtoną, į mūsų valdžią, kuri yra davusi mums pa-

žadus, kad mūsų sena tėvynė bus laisva ir tuos pažadus laikos. Bet keliais į Washingtoną veda per mūsų rinktus atstovus, per prezidentą, per senatorius ir kongresmonus. Jų pritarimas yra mums svarbiausias ir svariausias.

Į juos kalbėti nėra reikalo eiti aplinkiniais keliais, į juos kalbėti reikia iš ten, iš kur jie klausia ir iš kur privalo mus užgirsti. Nežiūrint ar mes tokios ar kitokios kilmės, bile jų staito piliečiai.

Todėl kiekvieno steito pareiga yra dirbti visų pirma glaudžiau siai su savo valdžios atstovais, juos informuoti, juos prašyti, jiems biuletinius siųsti, informacijas teikti. O Tarybos uždavinys mums čia padėti, aiškinti kokią tai svarbą turi ir kad mes tai savo steite atlikti privalome.

Turėdami informacijos biurą, mes jau dabar negalėsime palikti neiškėlę tokių svarbių pa-

reiskimų, kokius yra davusi Clairé Luce Booth, Connecticut atstovė, arba Massachusetts senatorius David I. Wash. Tokio pareiškimai yra diplomatiniai ginklai mūsų kovoje už Lietuvą.

Konferencijos įvyksta minint Lietuvos reikšmingus jubiliejus, kaip tai spaudos atgavimas ir panašiai. Tie praeities minėjimai turi mus nešti mintimis į ateitį. Žiūrėdami kas buvo prieš 40 metų, mes turime rūpintis kas bus už 40 dienų.

Jei Lietuva būtų laisva, kokie jubiliejai ten būtų, kokie minėjimai, pokiliai... kiek paminklų būtų atidengta, kiek vardų paminėta.

Bet Lietuva pavergta, tie minėjimai, tie jubiliejai tik tiek reikšmės man turi, tik tiek rūpi, kiek jie savo praeities dvasia sukels naujų pasiryžimų, dirbti, kovoti pasisvesti, taip kaip anie kad dirbo prieš eilę

metų atgal...

Minkštūs, viliojanti yra garbės patalai laurų vainikais apipinti norisi atsikreipti, atsiremti į juos, užmiršti, pailsėti. Bet nevalia, dar tam nelaikas, dar Laisvės Varpas neskamba. Mes iš praeities tik tiek turime imti, kiek Vincas Kudirką įdėjo į mūsų himną: — "iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia".

A. Devenienė.

Ir Jis Žinotų

— Jonai, kaip tu gali taip pasigirti? Gyvulus ir tas žino kada sustoti, o tu juk žmogus.

— Kai aš geriu vandenį, tai irgi žinau kada sustoti.

SLA. Veikėjai Turės Savo Prieš-seiminę Sueigą

SLA. prezidentas F. J. Bagočius išsiuntinėjo visai eilei būsimų susivienijimo delegatų, kad jie atvyktų į Philadelphia kiek anksčiau, nes šeštadienį, birželio 24 dieną, pietų metu įvyks prieš-seiminis pasitarimas apie numatomas organizacijoje reformas. Svarbiausiu klausimu, žinoma, bus taip vadinamas konversijos planas, kurį norima praveisti šiame seime.

Kas kitiems spastus gudriai statyti moka, tas patsai į juos netyčia išoka.

Būtų Dar Blogiau

Pavargėlis, skundžiasi praeiviams:

— Prieteliai, pasigalėkite; aš dar šandie nieko nevalgiau. — Tai kodėl neini dirbti, juk

esi sveikas. — pastebėjo vienas.

— Mieliausieji, jei dirbčiau, tai dar labiau norėčiau valgyti

Moteriškai ašaros yra palengvinimas, o vyrui kančia.

— Baironas

Lai Gyvuoja Sandara!

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

LEONAS GETAUTAS

MUZIKOS KRAUTUVĖ

Specialistas Įvairiausių Dailystės Darbų

755 West 32nd Street

Chicago, Illinois

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

Ludvisia Kardelis ir Kazimiera Teiszerskis BUMBLES TAVERN

6538 So. Western Ave.

Tel. Grovehill 4223

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Amerikos Laimėjimas Šiame Kare Atneš Laisvę ir Visai Žmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

Wm. ir Marijona Lileikiai

"BILL'S" TAVERN

BEER, WINE and LIQUORS

Fish Fry Friday — Sandwiches of All Kinds

4609 Wentworth Ave.

Phone Boulevard 7924

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Šį Karą, Pavergtoji Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

Joseph Pučkorius Tavern

Choice of Wines, Liquors and Beer

4502 S. Hermitage Ave. — Chicago, Ill.

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Amerikos Laimėjimas Šiame Kare Atneš Laisvę ir Visai Žmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

JOS. A. RIZGEN

EXPERT WATCH REPAIRING

Jeweler and Diamonds

3249 S. Halsted St. — Tel. Victory 4356

ILGIAUSIŲ METŲ SANDARAI LINKI

S. M. SKUDAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

NULIUDIMO VALANDOJ KREIPKITES — PATARNAVIMAS GREITAS IR MANDAGUS.

718 W. 18th St. — Chicago, Ill.

Telefonas Monroe 3377

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Šį Karą, Pavergtoji Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

Petras ir Helen Vilkeliai

SAVININKAI

UNIVERSAL FOOD STORE

724 West 31st Street

Chicago, Illinois

ILGIAUSIŲ METŲ SANDARAI LINKI

Anthony H. Kasper

"CABOOSE TAVERN"

5059 So. Wells Street

Chicago, Illinois

Phone LIVingston 2034

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Dėkime Visas Pastangas Laimėjimui Karo ir Taikos, o Lietuvai — Laisvės ir Nepriklausomybės.

JOHN GRABEN TAVERN

JOHN & JOSEPHINE GRABER, Sav.

3203 S. Halsted St.

Chicago, Ill.

Tel. CALumet 5982

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą

Amerikos Laimėjimas Šiame Kare Atneš Laisvę ir Visai Žmonijai, o Lietuvai Nepriklausomybę.

Ignacas ir Marijona Dobrovolskai

MEAT MARKET and GROCERY

3735 S. Emerald Ave.

Chicago, Ill.

Už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Linkime, Kad Amerikai Laimėjus Šį Karą, Pavergtoji Lietuva Vėl Taptų Laisva ir Nepriklausoma.

Juozas ir Marijona Butkai

SAVININKAI TAVERNO — 827 CLUB

827 W. 33rd St., Chicago, Ill.

Phone YARds 2465

Už Amrikos Laimejimą ir Visų Tautų Laisvę

JOHN JASINSKIS

Laikrodžių Dirbėjas ir Auksoorius

Viską Pataisom — Darbą Garantuojam

4629 So. Ashland Ave. — Tel. YARds 2665 — Chicago

Spauda Yra Stipriausias Ginklas Kovoje Už Lietuvos Laisvę

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS
BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL
STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI,
BET UGDYTI IR TOBULINTI.

JUNGKIME VISAS SAVO SPĖKAS ŠIO KARO
LAIMĖJIMUI IR ATSTEIGIMUI TAIKOS,
LAISVĖS IR BROLYBĖS PASAULY.

Petras ir Marijona Laboň

HARTFORD, CONN.

Sveikinam Sandarą Jos 30 Metų Gyvavimo Jubiliejų

TAUTA BE LAISVOS SPAUDOS, TAI KAI ŽUVIS
BE VANDEN — NEGALI GYVUOTI, TODEL
STENGKIMĖS JĄ NETIK PALAIKYTI,
BET UGDYTI IR TOBULINTI.

MŪSŲ DIDZIAUSIŲ TROSKIMU YRA LAIMĖTI
ŠĮ KARĄ IR ISLAISVINTI PAVERGTUOSIUS
KRASTUS, DRAUGE IR LIETUVĄ.

HARTFORDO SANDARIEČIAI

F. Senus

A. Stanvvik

A. Sholis

J. Pilvelis

St. Braznauckas

F. Karalus

T. Yelinievkis